

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Jolanta Fedak

DPS-V-0700-65-6415-MZ/08

P. K. Marwan
Dziękuję za wiadomość.
Wpłynęło: 18.11.08
nr 8582
Urząd Pracy

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku,

Odpowiadając na pismo Pana Marszałka Nr BPS/DSK-043-914-08 z dnia 21 października 2008 r., dotyczące oświadczenia Pana Senatora Przemysława Błaszczyka, uprzejmie informuję, że zagadnienia poruszone przez Pana Senatora, dotyczące funkcjonowania środowiskowych domów samopomocy nie mają związku z reformą Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, natomiast są związane z projektem ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie.

Projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie w art. 28 przewiduje m.in. zmianę charakteru zadania z zakresu pomocy społecznej, jakim jest prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Zadanie to, realizowane do tej pory przez gminę jako zadanie z zakresu administracji rządowej, w myśl zaprojektowanych zmian, stanie się zadaniem własnym gminy o charakterze obligatoryjnym.

Powyższe rozwiązanie wpisuje się w przyjętą w programie rządu zasadę, zakładającą, iż konieczne jest przywrócenie samorządowi rangi, która przypada władzom regionalnym i lokalnym w Europie, gdzie są one ważnym partnerem rządów centralnych w osiąganiu ważnych celów społecznych. Potrzebne jest zatem z jednej strony wzmocnienie podstaw majątkowych samorządu, a z drugiej doposażenie go w zadania i kompetencje, które pozwolą na odgrywanie roli prawdziwego gospodarza na swoim terenie. Projektowane rozwiązania

prawne zawarte w projekcie tzw. ustawy kompetencyjnej stanowią zatem kolejny krok w procesie decentralizacji zadań publicznych. W tym celu proponuje się dalsze przekazanie przede wszystkim samorządowi województwa kompetencji i zadań aktualnie wykonywanych przez wojewodów. Część kompetencji przekazana zostanie również do samorządu gminnego. W projekcie przyjęto, że nadrzędną rolę pełni konstytucyjna zasada subsydiarności państwa, co oznacza, iż uprawnienia winny być przypisane do najniższego szczebla administracji będącego w stanie efektywnie zrealizować postawione zadania. Ponadto założono, że przekazywane zadania i kompetencje, co do zasady powinny być przejmowane przez samorząd jako zadania własne. Jak wynika z powyższego planowane zmiany nie są w żadnym wypadku celowym działaniem rządu zmierzającym do prywatyzacji środowiskowych domów samopomocy.

W przypadku zadań z zakresu pomocy społecznej, które staną się zadaniami własnymi gmin, w tym także w odniesieniu do zadania prowadzenia i rozwoju infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, należy podkreślić, że zadaniom tym nadaje się charakter obligatoryjny. Oznacza to, że każda gmina będzie musiała realizować to zadanie, niezależnie od tego czy stanowi ono dla niej priorytet w polityce gminnej, czy nie.

Niezależnie od powyższego pragnę poinformować, że Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w toku konsultacji międzyresortowych zgłaszało uwagi, dotyczące zmian proponowanych w art. 28 przedmiotowego projektu.

Sygnalizowano, że zmiany te mogą spowodować zagrożenia rozwoju form pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi, jakimi są usługi świadczone w środowiskowych domach samopomocy, jak również ograniczyć do nich dostęp, czy też pogorszyć jakość wsparcia udzielanego tej grupie osób. W opinii tutejszego resortu, wskazane byłoby przekazanie środowiskowych domów samopomocy dopiero po doprowadzeniu budowy sieci oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi do końca, a także po określeniu stosownymi przepisami wykonawczymi standardów usług świadczonych w tych jednostkach. Za niepokojące uznano również obawy, że przekazanie domów w chwili obecnej może drastycznie obniżyć poziom usług świadczonych w tych jednostkach lub wyzwolić proces przekształcania domów w jednostki spełniające inne funkcje – nie służące celom wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi. Może również dojść do łączenia opieki nad różnymi grupami podopiecznych - osób chorych psychicznie, upośledzonych umysłowo, osób ze specyficznymi zaburzeniami typu autyzm czy choroba Alzheimera, co byłoby procesem niepożądanym.

Ponadto w w/w uwagach podnoszono, że część placówek dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym również środowiskowych domów samopomocy, jest prowadzona przez powiaty jako zadanie z zakresu administracji rządowej (art. 20 ust. 1 pkt 2), wobec czego zaproponowana w projekcie zmiana dotycząca zadań gmin spowoduje nieuzasadnione niczym zróżnicowanie sytuacji prawnej środowiskowych domów samopomocy, co z kolei może prowadzić do wypierania przez gminy tego zadania do powiatów.

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej podnosiło również argument, że kondycja finansowa wielu gminnych jednostek samorządu terytorialnego nie gwarantuje należytej realizacji zadań związanych z organizowaniem i zapewnieniem funkcjonowania różnych ofert oparcia społecznego, tak niezbędnych, by osoby z zaburzeniami psychicznymi i ich rodziny miały szansę na poprawę poczucia bezpieczeństwa socjalnego.

Dodatkowo informowano, że obecnie trwają prace nad nowelizacją ustawy o pomocy społecznej, która przewiduje między innymi zmiany w zakresie funkcjonowania i finansowania środowiskowych domów, co również wskazywałoby na brak zasadności projektowanych w ustawie kompetencyjnej zmian.

Jednocześnie wyjaśniam, że nawet w sytuacji przyjęcia w/w ustawy w obecnym kształcie, zadanie prowadzenia środowiskowych domów samopomocy będzie w 2009 r. dotowane z budżetu państwa. W rezerwach celowych budżetu państwa na 2009 r. zaplanowano także środki na uruchomienie nowych miejsc w tego typu ośrodkach. Sposób finansowania tego zadania w latach późniejszych zostanie ustalony najprawdopodobniej w ramach zmienionej ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Takie rozwiązanie powinno zapewnić dalsze funkcjonowanie środowiskowych domów samopomocy oraz utrzymanie standardu usług realizowanych tam usług, a także kontynuację rozwoju tej formy wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, gmina może w drodze porozumienia powierzyć realizację zadania innej gminie. Nie ma przeszkód, aby w przypadku wejścia w życie omawianych zmian, finansowanie oraz rozliczanie środków przeznaczanych na realizację usług w środowiskowych domach samopomocy (także takich, w których świadczone są usługi mieszkańcom kilku gmin w oparciu o w/w porozumienia) odbywało się na dotychczasowych lub podobnych zasadach. W tym miejscu pragnę podkreślić, że niektóre województwa zaplanowały na rok przyszły wyższe od tegorocznych dotacji na uczestnika środowiskowego domu samopomocy.

W sprawie przeprowadzania konsultacji społecznych wśród samorządów, dyrekcji ośrodków oraz ich mieszkańców dotyczących proponowanych zmian pragnę zauważyć, że projekt ustawy *o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie*, przed skierowaniem do prac sejmowych poddany był zarówno konsultacjom międzyresortowym, jak i z partnerami społecznymi. W związku z powyższym podmioty wskazane przez Pana Senatora miały szanse przedstawienia swojego stanowiska w sprawie.

Janusz Napierkowski

z up.

MINISTER
Jarosław Duda
SEKRETARZ STANU